

Preek Efeziërs 3:18-29

- Schildwolde, 4 februari 2018
- Kees van Dusseldorp
- bediening doop
- mmv Cantiamo en Statement
- in het kader van het jaarthema: Zoek de verschillen ... en vind het hart

thema: de rijkdom van verscheidenheid

Liturgie:

votum en groet

Ps.43:3,4,5 [Wiekslag 4-8]

doopformulier

luisterlied: dooplid van Sela

bediening doop

Gz.124:3,4

gebed

lezen: Ef.3:14-4:16

Gal.3:27-29

kindermoment

Ps.87

preek: de rijkdom van verscheidenheid

Gz.179a

gebed

Gz.139:2

collecte

Opw.710 (Statement)

zegen

Gemeente van Christus,

** kerk – een lichaam met leden

Hoe leg je een puzzel? Door op de verschillen te letten. Geen stukje is gelijk. De vorm, de kleur, het patroon. Je zoekt naar de aansluitingen. En hoe elk stukje bijdraagt aan de hele puzzel. Want één puzzelstukje is misschien wel heel mooi. Maar die komt pas tot zijn recht in het geheel. Het is zoeken naar de goede plek. Soms leg je twee of drie stukjes bij elkaar voor een onderdeel van de afbeelding, maar weet je nog niet waar ze samen vastgemaakt kunnen worden. Je moet op de verschillen letten om verbinding te kunnen maken. En alleen samen maken ze de figuur af.

Is het in de kerk niet net zo? Elke christen is een uniek mooi mens. Prachtig om ieder van jullie te leren kennen. En te horen hoe God in je leven bezig is. Voor zover ik daar iets van meemaak. Er is veel dat ik niet weet, niet hoor, niet zie. En dat is goed. God gaat met ieder zijn eigen weg. En tegelijk geeft God ons aan elkaar. Om samen meer van zijn liefde te ontdekken dan je in je eentje ooit zou zien. God kiest er niet alleen voor om van iedere gelovige een tempel te maken. Maar Hij kiest er ook voor om te wonen in een gemeenschap van gelovigen. Om een verzameling mensen 'zijn lichaam' te noemen. Met alle typische personen die daarvan deel uitmaken. Die hun schade, hun eigenwijsheid, hun moeiten en moeilijke kanten inbrengen. Met alle menselijkheid die daarin te ontdekken is. Waar je soms tegenaan loopt. Toch zijn geestelijke tempel. Zijn bruid. Hoge woorden.

Hoger dan wij vaak bedenken. En zoals wij over de kerk praten. Erover mopperen. Een mening geven over mensen in de kerk. Over ambtsdragers. Over gewoonten en praktijken, regels en functies. En daardoor afstand houden. Misschien wel op basis van ervaring. Of vanwege zorgen of verlangens. Maar toch: waar is het lichaam van Christus, de bruid? Hoe blijf ik verwonderd over het geheel van de verzameling gelovigen? Hoe voorkom ik dat die broeder in mijn hart laat vallen? Hoe dank ik God echt voor die zuster?

** persoonlijk geloof en gemeenschap

Het gaat in de kerk vaak over de kerk. Over de gemeenschap. Over verbondenheid, liefde en dienstbaarheid. Over eenheid. Over de organisatie van de gemeente, de leiding van de kerk. Over kringen, over de plaats van vrouwen, over het jeugdwerk, over het omzien naar elkaar. En ook over het gebouw, de mensen en de centen. Zeker met ons jaarthema dit seizoen: zoek de verschillen ... en vind het hart. Daarmee zetten we ook in op het contact met elkaar. Gesprekken, omgaan met verschillen en de verbondenheid met elkaar.

Is het niet teveel? Moet het niet veel meer gaan over je geloof? Over jouw verlossing, jouw omgang met de Heer, jouw christelijke levensstijl? Over zonden en vergeving, over je heiliging en je toekomst? Of over wat er in de praktijk moet gebeuren?

Weet je, als ik het Nieuwe Testament lees, dan is er geen brief waarin geen aandacht is voor de gemeente. Voor de opdracht om elkaar te dienen, samen een gemeenschap te vormen, de vrede en de eenheid niet te verliezen. Natuurlijk is er ook veel aandacht voor de inhoud van het geloof. Voor de betekenis van Jezus Christus, zijn dood en opstanding.

Er is aandacht voor de vernieuwing van het leven, de bekering van zonden en het nieuwe leven als kind van God.

Maar het zijn geen gescheiden thema's. Je persoonlijk geloof en je lid zijn van de gemeente. Ze zijn aan elkaar verbonden en werken op elkaar in. Jouw persoonlijk geloof en de gaven die jij van de Heer hebt gekregen zijn bedoeld om bij te dragen aan de gemeente van Christus, aan de aanbidding van God en aan de missie van Christus' kerk in de wereld. Jij bent een noodzakelijk puzzelstukje in het plan van God. En andersom werkt het net zo: jouw omgang met mede-christenen geeft verdieping aan je geloof. Aan elkaar leer je wat vergeving is, wat genade is, wie Christus is, wat liefde vermag en wat offers van dienstbaarheid zijn. Aan elkaar oefen je geduld, trouw, vriendelijkheid, zelfbeheersing. En met elkaar laten we de aanbidding op God doorgaan en dienen we de wereld.

Kun je geloven op jezelf? Zonder kerk? Of met een boel afstand en reserve? Misschien lukt dat je wel. Maar je snijdt wel een belangrijke slagader door die de Heer heeft aangelegd. Je houdt afstand tot zijn missie in deze wereld. Samen laten we iets van de Heer zien. Met vallen en opstaan. Zeker. Niet zonder teleurstellingen en meningsverschillen. Zeker. En toch glanst in het gemeenschappelijke iets van de kracht van Gods genade.

** bidden voor jezelf en voor samen

In het prachtig gebed dat Paulus heeft opgeschreven in Efeziërs 3, komen deze dingen bij elkaar. 'Ik buig mijn knieën voor de Vader. Hij is de bron van iedere gemeenschap. Ik bid dat Hij jullie van binnen kracht geeft door zijn Geest. Ik bid dat jullie ieder voor jezelf geworteld blijft in zijn liefde. Dan zullen jullie, samen met alle heiligen, de lengte en de breedte, de hoogte en de diepste van de liefde van Christus leren begrijpen.'

Het is geweldig gebed, dat Paulus hier opschrijft. Persoonlijk geloof en gezamenlijke verbondenheid versterken elkaar. Jij, geworteld in Gods liefde. En samen met alle heiligen leer je steeds meer van de liefde van Christus kennen. Een basis-gebed voor iedere christen. Waarbij aandacht voor het kerkzijn dus geen hobby is voor gevorderde gelovigen. Maar een middel om zelf meer van God te leren kennen. Aan elkaar leren we meer van Gods liefde kennen. In elkaar wordt dat concreet, wordt dat zichtbaar. Dat is de belofte van het 'samen met alle heiligen'. En de opdracht die erin ligt.

In een voetbalteam zijn verschillende spelers. Verdedigers, aanvallers, keepers. Linksbenigen, rechtsbenigen. Snelle renners, tactische spelverdelers, technische balkunstenars. Je traint je eigen skills en trucs. Maar de bedoeling is dat je die inzet in het team. Tijdens de wedstrijd. Anders heb je niets aan je mogelijkheden. In het team ben je nodig. Een team zonder goede verdediging zal geen wedstrijd winnen. En een team zonder goede aanvallers evenmin. En in het team kom je tot je recht. Jij juicht mee als de ander scoort: wij hebben gewonnen! Zelfs de bankzitters horen daarbij! Als het een keer niet lukt, dan is er de sportiviteit en de verbondenheid, waardoor je toch doorgaat. Een prachtige praktijk van jij-alleen en jullie-samen. Omdat er één missie is: je houdt van de sport. En je wilt samen een mooie wedstrijd spelen en liefst winnen. Daarom waardeer je elkaar en zet je je in voor het geheel. Zelfs als je op de bank moet zitten.

In de kerk is het niet anders. Jijzelf met je geloof. Je verbondenheid met Jezus Christus. Je besef van Gods aanwezigheid. Je persoonlijk leerproces door de Heilige Geest. En tege-

lijk wij samen. Als kerk. Dat is van enorm belang. Paulus schrijft er grote woorden over. Hij verbindt het kerkzijn met het werk van Vader, Zoon en Heilige Geest. Wie Jezus Christus leert kennen, wordt ook geroepen om een plek in de gemeente in te nemen. Om met alle mogelijkheden die je ontvangt, de groei en bloei van de gemeente te dienen. Zodat het lichaam van Christus wordt opgebouwd, schrijft de apostel. Tot wij samen een eenheid vormen, de eenheid van de volmaakte mens, de volheid van Christus.

Daar is het God om te doen. Paulus schrijft zijn brief aan de gemeente van Efeze. Die had te maken met twee stromingen: christenen met een joodse achtergrond en christenen met een heidense achtergrond. Ze staan verschillend in het leven, hebben heel andere gewoonten en tradities, gaan verschillend om met de richtlijnen uit het Oude Testament. En toch, schrijft Paulus, heeft Jezus Christus de scheidingsmuur afgebroken en de afstand overbrugd. Door één offer, één erfenis, één Heer en één doop. En daarom kan hij een stap verder gaan: je hebt elkaar nodig! Samen met alle heiligen! Daar geeft hij aanwijzingen voor. En daar bid hij om.

** diversiteit heeft rijkdom

Reinier Sonneveld is theoloog en schrijver. Hij heeft als jongvolwassene gebroken met de kerk en heeft zich daar acht jaar lang niet laten zien. Toch kwam hij weer terug. Waarom? Dat legt hij uit in een boekje. Hij schrijft onder andere:

“Als ik een boek over God lees of met vrienden over Hem praat dan weet ik redelijk hoe het zal verlopen. Maar wat een willekeurig kerklid zegt of doet, kan ik veel minder sturen, juist omdat ik diegene niet zelf heb uitgekozen...

Ik heb mijn favoriete Bijbelverhalen en levenslessen, maar in de kerk ontmoet ik mensen met een heel andere top-zoveel. Juist omdat ik ze niet gekozen heb, bevrijden ze me van mijn vertrouwde denkpatronen en ingesleten gewoonten. Ze ontzadelen mijn stokpaardjes...

De kerk is een van de laatste plekken in onze samenleving waar een bouwvakker en een hoogleraar naast elkaar zitten en elkaar spreken. Je komt er mensen tegen met heel andere karakters, heel andere beroepen, heel andere interesses. Die God dus ook heel verschillend ervaren.”

Reinier heeft volgens mij iets begrepen van wat Paulus bedoelt. Voor hem was de verscheidenheid in de kerk uiteindelijk een bewijs van Gods werk. Hij heeft anders leren kijken naar zijn mede-gelovigen. En daarmee God weer ontdekt.

Ik denk dat het belangrijk is verschillen niet als lastig te zien, maar te leren waarderen. Als uitdrukking van de rijkdom van Gods genade. En dus niet te zuchten als iemand verwijst naar hoe het vroeger ging. En niet boos te worden als iemand vertelt waar in zijn ogen de kerk vandaag echt moet veranderen.

Ik vermoed dat de meesten van ons wel een netwerk hebben in de gemeente. Vrienden, kennissen, familieleden, mensen van de kring. Of met christenen buiten de gemeente. Ik vermoed dat de meesten ook wel het belang daarvan onderstrepen: je hebt anderen ook nodig voor je eigen geloof.

Maar besef je wel dat Paulus het hier heeft over alle heiligen? Dat betekent dat je je niet voor elkaar afsluit, maar elkaar opzoekt. Dat je je niet terugtrekt in je eigen generatie,

maar dat juist doorbreekt. Dat je niet alleen je mening laat bevestigen door mensen die er net zo over denken, maar dat je je ook laat bevragen door mensen die daar anders over denken. Dat je niet alleen praat over de dingen van de dag. Maar ook met geestelijke nieuwsgierigheid doorvraagt naar Gods weg in iemands leven. Omdat je God beter wilt leren kennen. En je wilt ontdekken waarom God van hem of haar houdt.

** de gevarieerde rijkdom van Gods genade

Dat betekent niet dat je geen contacten mag onderhouden met niet-christenen. Daar gaat het niet om. Maar om God beter te leren kennen heb je contact met medechristenen nodig. Dat betekent ook niet dat je iedereen in de gemeente zou moeten kennen. Maar wel dat je je in je contacten niet beperkt tot je eigen groep. En dat je je opstelt als positief lid van de kerk. Zijn genade is zoveel rijker dan ik kan zien. Zijn liefde zoveel groter dan wat ik ervaren kan.

In de tuin van Gods liefde loopt ook een vrouw die angstig is. Daardoor geeft ze snel commentaar op anderen. Ze is niet gemakkelijk in de omgang. En toch bidt zij dagelijks voor haar kinderen, voor haar familie, voor haar kennissen in de kerk.

In de tuin van Gods liefde loopt ook een oudere man die nors kijkt. Hij komt stug over. Je maakt er niet gemakkelijk contact mee. Maar hij is er altijd. Als je met hem aan de praat raakt, hoor je van het verlies van zijn kind. En hoe hij daarin met de Heer een weg zoekt.

In de tuin van Gods liefde loopt ook een man van middelbare leeftijd. Hij lijkt wat aan de zijkant te staan. Je moet hem niet vragen voor een functie in de kerk. Maar nooit zal hij een kwaad woord spreken over de gemeente. En in zijn bidden blijkt zoveel vertrouwen.

In de tuin van Gods liefde loopt een jonge vrouw. Enthousiast en met veel energie. Voelt zich soms belemmerd door de vaste patronen in de kerk. En toch zie je haar toewijding aan de Heer en proef je haar worsteling om in verbinding te blijven.

Zie je die mensen wel? In dezelfde tuin van Gods liefde als waar jij leeft? Voor ieder krijgt Gods genade een andere kleur. Veelkleurig is de wijsheid van God. Gods liefde is tot mij niet beperkt. Gods liefde is breder dan ik ben. En trekt veel meer mensen aan dan ik vermoed. Gods liefde is langer dan ik ben. En bereikt al veel langer mensen dan ik beseft. Gods liefde is hoger dan ik ben. En werkt soms wonderlijker dan ik kan bedenken. Gods liefde is dieper dan ik ben. En raakt veel meer snaren in mensenharten dan ik vermoed.

Weet jij hoe mooi de wereld is? Hoe heb je dat geleerd? Door er zelf op uit te trekken. En door te luisteren naar de verhalen van anderen. Door te kijken naar foto's die anderen hebben gemaakt. Op internet, in een tijdschrift, in een documentaire. Zo verbreedt zich je horizon. Je zou kunnen zeggen: alle mensen samen weten hoe groot de wereld is en hoe mooi de aarde. Daarvoor heb je elkaar nodig. Zo weten ook alle gelovigen samen hoe groot Gods genade is, hoe wonderlijk Christus' liefde en hoe sterk de Gest. Iedere christen weet er iets van. Maar de breedte, lengte, hoogte en diepte peilen we alleen met alle heiligen. Zo groeien we in bewondering en in toewijding aan onze Heer.

** tegenstemmen? Gods aanspraak!

Wat zeg je? Vind je het een soft verhaal? Vind je het belangrijker om het te hebben over waarheid en leugen, over Gods rechtvaardigheid en heiligheid, over bekering en aandringen op een duidelijke keuze? Vind je dit teveel gericht op gevoel en ervaring? Ik zeg je: dit is geen soft verhaal. Je hebt je handen vol om zelf te wortelen in de liefde van Christus. En je te laten leiden door zijn Geest. Het vraagt vaak bekering om naar anderen te kijken als broer en zus in Christus. Het vraagt wat van je, dat je je horizon opent voor wat God doet in anderen. Hij is aan het werk! Je hoeft het niet eens te zijn met de mening van een ander. Je hoeft zijn of haar gedrag niet goed te praten of je bij onrecht neer te leggen. Maar let op je eigen hart. En zoek het hart van de ander. Om samen dichterbij de liefde van Christus te komen.

**

Wat zeg je? Dat dit veel te rooskleurig is? Dat de gemeenschap gefaald heeft en de kerkenraad eerder Gods genade in de weg staat door allerlei regels. Vind je dat we er meer open in moeten staan: overal kun je God vinden?

Ik zeg je: ik herken daar soms wel wat van. Ik hoor hoe mensen beschadigd zijn door kerkmensen of zich gemangeld voelen door regels en tradities. Er zijn risico's aan organisaties en afspraken. Blijf het alsjeblieft aangeven. Kritiek is nodig. Maar besef tegelijk dat we alleen bij elkaar blijven omdat de Heer ons bij elkaar heeft gezet. En als Hij door alle menselijkheid heen toch blijft spreken van zijn lichaam, zouden wij dan afhaken? Is het mogelijk om niet alleen met alle verscheidenheid, maar ook met alle gebreken iets van Gods liefde te laten zien?

**

Wat zeg je? Vind je de aandacht voor gemeente-zijn veel te intern gericht? Teveel bezig met onszelf, terwijl er zoveel nood is bij de mensen, in de familie, in het dorp, in het land, in de wereld?

Ik zeg je: het is waar. Er is veel te doen. Doe het, ga aan het werk, geef geloof, hoop en liefde door met de mogelijkheden die je hebt. Maar weet dat je volhoudt als je zelf steeds schuilt bij Jezus Christus. Als je het leert en oefent in de gemeente. Van daaruit geeft God kracht en beweging. Van daaruit stuurt Hij je erop uit. En daar kom je weer terug. Je fundament ligt in de liefde van God. Waar we alleen samen meer van leren zien.

**

Ach, jullie kennen de tegenstemmen wel. En vast nog wel anderen dan die ik noem. Het is niet overbodig dat we steeds weer avondmaal met elkaar vieren. Om de verworteling in Christus te versterken. Om elkaar weer leren te aanvaarden. En ons samen te verwonderen over Zijn genade.

Niet voor niets zet Paulus het in de toonsoort van het gebed. Laat het de bede zijn van je hart. Dan ga je anders kijken, anders praten, anders ervaren en anders handelen: 'Ik buig mijn knieën voor de Vader. Hij is de bron van iedere gemeenschap. Ik bid dat Hij jullie van binnen kracht geeft door zijn Geest. Ik bid dat jullie ieder voor jezelf geworteld blijft in zijn liefde. Ik bid dat jullie op die manier, samen met alle heiligen, de lengte en de breedte, de hoogte en de diepste van de liefde van Christus leren begrijpen.'

Wie er iets van heeft begrepen, die gaat ook meezingen met Paulus: 'Hem komt toe alle eer. In de kerk. En in Christus. In alle generaties. Tot in eeuwigheid. Amen.'